

HØGSKOLEN
I SØR-TRØNDELAG

Fagplan for videreutdanning i kreftsykepleie

60 studiepoeng

Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling for sykepleie
2007

Fagplan godkjent avdelingsstyret AHS 24.11.99

Eableringstillatelse gitt 29.06.99, KUF

Revidert utgave godkjent avdelingsstyret AHS:

16.02.01

19.06.02

08.06.04

Revidert utgave godkjent v/dekan etter fullmakt 29.06.07

Innhold

1	INNLEDNING	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Verdigrunnlag.....	4
2	MÅL FOR STUDIET.....	5
3	MÅLGRUPPE - OPPTAKSKRAV - OMFANG OG ORGANISERING.....	6
3.1	Målgruppe	6
3.2	Opptakskrav	6
3.3	Omfang og organisering.....	6
4	STUDIEKVALITET	7
4.1	Utdanningsplan.....	7
4.2	Evaluering av studiet – bruk av studentoppgaver	7
4.3	Krav til undervisningspersonalet.....	7
5	FAGLIG INNHold	8
5.1	Innledning.....	8
5.2	Oversikt over hovedemner, delemner og studiepoengfordeling	8
6	ARBEIDS- OG STUDIEFORMER.....	13
6.1	Teoretiske studier	13
6.2	Praksisstudier	14
7	VURDERINGSORDNINGER	15
7.1	Innledning.....	15
7.2	Tilstedeværelse – arbeidskrav - forprøve	15
7.3	Vurdering av praksisstudiene	16
7.4	Eksamen	16
8	LITTERATUR	17

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Etter samarbeid mellom Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling helse-og sosialfag, institutt for sykepleierutdanning og Den Norske Kreftforening, ble Videreutdanning i kreftsykepleie etablert høsten 1999 som oppdragsvirksomhet. Foreliggende fagplan er samordnet med "Rammeplan og forskrift for Videreutdanning i kreftsykepleie" fastsatt av Kirke, utdannings- og forskningsdepartementet 17. november 1999, revidert 1. desember 2005.

Med et økende antall kreftpasienter både innenfor sykehus og i kommunehelsetjenesten, er det et behov for spesialutdannede sykepleiere.

Norsk kreftplan understreker først og fremst manglende spesialistkompetanse innenfor diagnostisering og kreftsykepleie for å møte de behov den økte kreftforekomsten gir. I omtalen av helsepersonell blir det vist til hvordan sykepleiernes oppgaver har endret seg som en følge av nye metoder både innen kirurgi, stråle- og cellegiftbehandling. I dette ligger det sykepleiefaglige utfordringer i å overvåke og følge opp pasienten i en stadig mer krevende og komplisert behandlingssituasjon.

I tillegg prøver sykehusene i dag å legge til rette for at kreftpasienter i større grad kan få polikliniske behandlingstilbud og økt hjemmetid, slik mange pasienter med kreft ønsker det. Også i den terminale fase av kreftsykdommen er det en intensjon at det skal være mulig å dø hjemme, om det er ønskelig og praktisk gjennomførbart. Manglende kompetanse i primærhelsetjenesten, og da spesielt i hjemmesykepleien innen smertelindring og terminal omsorg blir sett på som en hindring for at disse intensjonene blir ivarettatt.

I "Handlingsplan for rekruttering av helsepersonell til helsetjenesten i Midt-Norge" blir det vist til at det er særlig viktig å øke andelen sykepleiere med spesialistkompetanse innen de spesialiteter som regionsykehusene har spesialistkompetanse på. I helseregion Midt-Norge representerer kreftavdelingen og "Seksjon lindrende behandling" ved St. Olavs hospital denne form for spisskompetanse og relevant praksissted i et videreutdanningstilbud. Det blir og vist til at stadig flere lokalsykehus tar seg av en del av kreftbehandlingen selv, noe som gir økt behov for spesialistkompetanse og større geografisk spredning på videreutdanningstilbud enn tilfelle er i dag.

1.2 Verdigrunnlag

Videreutdanning i kreftsykepleie vil ta utgangspunkt i at mennesket sin totale situasjon påvirkes av sykdommen.

Et menneske med kreft er ikke alene en person med en syk kropp, det er også et selvstendig tenkende individ med egne opplevelser, holdninger og erfaringer omgitt av et sosialt nettverk.

Sykepleie er rettet mot den enkelte pasient og pårørende samt grupper og samfunn.

Kjernen i sykepleie er å støtte, fremme, beskytte og/eller erstatte menneskets omsorg for seg selv. Hjelpen må utføres på en slik måte at mennesket gjenvinner og/eller opprettholder sin livskvalitet eller oppnår en verdig og fredelig død.

Studieforholdene må legges til rette slik at den enkelte student har mulighet for å utvikle selvstendighet og ansvarsbevissthet i forhold til seg selv og sykepleietjenesten. Den enkelte student må ha mulighet for veiledning slik at hun/han kan lære å kjenne sin styrke og begrensninger og finne veier til personlig vekst og utvikling.

Læring oppnås gjennom følelsesmessig så vel som intellektuell erfaring og vekst.

Læring er et resultat av studentens egen utvikling innenfor de studiemuligheter som tilrettelegges.

2 MÅL FOR STUDIET

Hensikten med videreutdanning i kreftsykepleie er å utdanne velkvalifiserte yrkesutøvere som kan utøve kreftsykepleie til pasienter innenfor og utenfor institusjon samt bistå deres pårørende. Utøvelsen skal være i samsvar med helselovgivningens krav til yrkesutøvelse og fagets kunnskap og verdier.

Videreutdanning i kreftsykepleie skal føre frem til funksjonsdyktighet der sykepleieren skal:

- utøve kreftsykepleie med respekt for pasientens og pårørendes integritet, ressurser og opplevelse av å ha en kreftsykdom og gjennomgå behandling for denne
- anvende sine kunnskaper om kreftsykdommene og ta aktivt del i behandling av kreft
- gi støtte og omsorg til den kreftsyke og de pårørende og fremme pasientens og pårørendes medbestemmelse
- ta ansvar for å lindre plagsomme symptomer hos den kreftsyke
- ta ansvar for å møte døendes behov og være til støtte for pasienter og pårørende fra ulike kulturer
- reflektere kritisk i valgsituasjoner og handle etisk og juridisk forsvarlig
- gi situasjonstilpasset undervisning, veiledning og informasjon til pasient, pårørende, medarbeidere og studenter
- anvende relevante kunnskaper i møte med pasienter og pårørende fra ulike kulturer
- delta aktivt i rehabilitering slik at pasient og pårørende kan ha best mulig livskvalitet under og etter behandling
- delta aktivt i kreftomsorg organisert utenfor sykehus
- forstå hvordan levemåte og miljø kan virke kreftfremkallende, og delta i arbeidet med forbygging av kreft
- ha ferdighet i samhandling på tvers av faggrupper og nivå i helsetjenesten

- dokumentere, evaluere og kvalitetssikre eget arbeid, benytte relevant forskning og bidra til fagutvikling
- videreutvikle den personlige og faglige kompetansen som kreftsykepleier

3 MÅLGRUPPE - OPPTAKSKRAV - OMFANG OG ORGANISERING

3.1 Målgruppe

Kreftsykepleieren arbeider med pasienter med kreft i alle aldersgrupper i alle faser av sykdommen og deres pårørende. Kreftsykepleierens ansvar og funksjon omfatter målrettede handlinger relatert til forebygging, behandling, lindring og rehabilitering av kreftpasienten innenfor og utenfor institusjon.

Kreftsykepleierens kompetanse har vist seg relevant også for andre pasientmålgrupper. Disse målgrupper omfatter kritisk og/eller kronisk syke med behov for sykepleie og omsorg som kreftsykepleieren kan være med å yte. Eksempler er pasienter med immunsvikt og pasienter i livets slutfase.

3.2 Opptakskrav

Krav til opptak er offentlig godkjenning som sykepleier og minst to års relevant yrkespraksis etter godkjenning.

3.3 Omfang og organisering

Videreutdanning i kreftsykepleie er et studietilbud på 60 studiepoeng. Studiet er organisert som deltidsstudium over to år. Som deltidsstudium vil samlet studieinnsats utgjøre ca. 1600 timer fordelt på to år.

Teoretiske studier utgjør 12 uker fordelt på vår- og høstsemester. Gjennom ulike arbeids- og studieformer vil det bli gitt muligheter for å analysere problemstillinger hentet fra klinisk praksis. Systematisering av en slik arbeidsprosess vil bli knyttet til en fordypningsoppgave i kreftsykepleie som eksamensform mot slutten av studiet. Mot slutten av tredje semester skal det avlegges en individuell hjemmeeksamen der studiets samlede pensum er eksamensgrunnlag.

Praksisstudiene utgjør 12 uker, der ti av disse ukene vil foregå ved St. Olavs Hospital i Trondheim. De to resterende uker er valgfri praksis, derav en uke som kan benyttes til studietur. Den andre uken (ev. begge) skal benyttes i kommunehelsetjenesten/kreftomsorg utenfor institusjon. Studentene skal tilbringe minimum 50 prosent av praksistiden ved avdelinger som gir strålebehandling. Praksisstudiene må i tillegg omfatte praksis ved avdelinger som gir studenten mulighet til å administrere cytostatika.

Formålet er å styrke studentens kunnskaper om behandlingsformer og bivirkninger samt innsikt i hvordan pasientsituasjoner berøres av dette. Utover de to valgfrie ukene, kan studenten i de 10 ukene på sykehus også følge pasienter som utskrives til eget hjem (ev. sykehjem) og i

samarbeid med aktuelle hjemmesykepleiedistrikt (sykehjem) og dets samarbeidspartnere planlegge og utøve hjemmebasert omsorg (eller omsorg i sykehjem). Formålet er at studenten skal få erfaring og innsikt i nettverksarbeid, rehabilitering og tverrfaglig / tverretatlig samarbeid, og hvordan kontinuitet i behandlings- og pleieforløpet kan tilrettelegges for pasient og pårørende både i institusjon og hjemmesituasjon.

4 STUDIEKVALITET

4.1 Utdanningsplan

Ved starten av studiet gjøres det avtale mellom HIST og studenten om utdanningsplan for å sikre gjensidig og forpliktende samarbeid. Utdanningsplanen inneholder institusjonens ansvar og forpliktelser overfor studenter, og studentens ansvar og forpliktelser overfor institusjonen og medstudenter.

4.2 Evaluering av studiet – bruk av studentoppgaver

Evaluering av studiet er et viktig bidrag for å sikre studiekvalitet og utvikling av studiet. Studentene vil i løpet av studiet bli bedt å avgi skriftlige evalueringer av form og innhold i videreutdanningen. Evaluering fra studenter og studentoppgaver/eksamensbesvarelser i løpet av studiet kan i anonymisert form danne grunnlag for avdelingens FoU-virksomhet med det formål å videreutvikle innhold og arbeidsformer i studiene.

4.3 Krav til undervisningspersonalet

Høgskolen er ifølge lov av 01.04.05 nr.15 om universiteter og høyskoler ansvarlige for at undervisningen er basert på det fremste innen forskning og erfaringskunnskap på det aktuelle fagfeltet. Det forutsetter at høgskolen benytter undervisningspersonale med formell og reell kompetanse fra de aktuelle fagområdene.

Praksisveiledning skal gis av kvalifiserte spesialsykepleiere med oppdatert kunnskap på det aktuelle felt, og med pedagogiske kvalifikasjoner i veiledning.

5 FAGLIG INNHOLD

5.1 Innledning

I oversikt over emneområder og hvilket omfang disse har, vil 3 studiepoeng tilsvare ca. 200 sider pensum uavhengig av studieform (praksisstudier, deltakelse i forelesninger, grupper o.l.). Valgfritt pensum på ca. 500 sider, som den enkelte student velger i tilknytning til sin fordypningsoppgave, innkluderes i de ca. 4000 sider pensum som studiet samlet skal ha.

I tenkningen omkring hvordan aktuelle fagplan skal anvendes, er det viktig å integrere innhold fra emneområdene 1, 2 og 3 i undervisningen. Eksempelvis kan “etiske aspekt” bli sett i sammenheng med “forskning og fagutvikling” eller emner som pleie og behandling av mennesker med ulike kreftformer.

I de ulike delemner i emneområdene 1, 2 og 3 vil dimensjonene: alder, kjønn og sosiokulturell bakgrunn være en referanseramme i forhold til pasient- og pårørendegruppen. På samme måte må kreftdiagnose, stadie i sykdomsutviklingen, kurativ- eller lindrende behandling også være bakgrunn i de ulike emneområdene når ikke annet er spesifisert. Sykepleiens forebyggende-, lindrende-, behandlende- og rehabiliterende funksjon vil være grunnlag for hvilke handlingsstrategier som kan tilrettelegges for å imøtekomme pasienter med kreft og deres pårørendes behov.

Mål for de ulike delemner under hovedemne 1, 2 og 3, vil være utgangspunkt for læring både i teoretiske- og kliniske studier.

5.2 Oversikt over hovedemner, delemner og studiepoengfordeling

Hovedemner	Delemner	Studiepoeng Sum
Hovedemne 1 Kreftsykepleiens fundament	1 A Sykepleieteori og etikk	15
	1 B Kommunikasjon og psykologiske emner	
Hovedemne 2 Sykepleie og medisinsk behandling av pasienter med kreft	2 A Pasienter med kreft	30
	2 B Kreftsykdommer og behandlingsformer	
	2 C Følger av sykdom og behandling-rehabilitering	
	2 D Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt	
Hovedemne 3 Kreftsykepleie i samfunnsperspektiv	3 A Forebygging av kreft	15
	3 B Fagutvikling, pedagogikk og ledelse	
	3 C Tverrfaglig samarbeid og nettverksarbeid	
	3 D Prioriteringer og regelverk i helsevesenet	
	Sum	60

Hovedemne 1 - Kreftsykepleiens fundament

Sykepleieteori og etikk

Mål

Studenten videreutvikler sykepleiefaglig forståelse innen emnene sykepleieteori, etikk og forskning. Studenten kan gjøre rede for sentrale begreper innen sykepleie og sykepleiemodeller og se sammenhengen mellom teori og anvendelse i praksis. Studenten har kunnskap om grunnleggende vitenskapsteoretiske begreper og forskningsmetoder og leser/anvender forskningsresultat med kritisk sans. Studenten har kunnskap om ulike etiske retninger og prinsipper og er bevisst betydningen av å handle i samsvar med yrkesetiske retningslinjer.

Sentrale tema

- sykepleieteori og filosofi
- sentrale begreper i kreftsykepleie: menneske, miljø, sykdom og helse
- omsorgsbegrepet og omsorgsbehovet ved kreftsykdom
- etiske retninger og prinsipper
- etiske problemstillinger knyttet til kreft
- forholdet mellom etikk og jus
- vitenskapsteori og aktuelle forskningsmetoder

Kommunikasjon og psykologiske emner

Mål

Studenten har kunnskap om kommunikasjon og er i stand til å informere og kommunisere med pasient og pårørende. Studenten har kunnskap om ulike psykologiske reaksjoner og ser betydningen av sykepleierens rolle og ansvar i forhold til å gå inn i vanskelige samtaler med pasienten og de pårørende. Studenten er i stand til å identifisere psykiske reaksjoner hos kreftpasienten som; angst, frykt, stress, krise og sorg, og deltar aktivt i løsningen av aktuelle problemer og behov.

Sentrale tema

- kommunikasjon og samhandling – relasjonskunnskap
- informasjon til pasient og pårørende
- vanskelige samtaler
- stress, krise og mestringsteori
- atskillelse, tap, sorg og eksistensielle spørsmål
- sykepleieaspekter i omsorg for mennesker i krise, stress og lidelse

Hovedemne 2 - Sykepleie og medisinsk behandling av pasienter med kreft

Pasienter med kreft

Mål

Studenten har kunnskap om reaksjoner hos pasienten og pårørende knyttet til det å få diagnosen kreft, leve med kreft, bli behandlet for kreft og har handlingskompetanse rettet mot disse. Studenten har kunnskap om de endringer og problemer kreft kan gi for pasient og pårørende i dagliglivet. Studenten vurderer ulike krav til sykepleie i hjemmet og i institusjon samt ha handlingskompetanse rettet mot disse.

Sentrale tema

- diagnosen kreft – opplevelsesdimensjonen
- aldersperspektivet og roller i livet
- kreft som akutt og kronisk sykdom
- sykdom og død i ulike kulturer

Kreftsykdommer og behandlingsformer

Mål

Studenten har kunnskap om utbredelsen av kreftsykdommene. Studenten kan gjøre rede for generelle kurative og palliative behandlingsprinsipper. Studenten har kunnskap om ulike kreftformer, deres årsak, symptomer og prognose, og ulike kreftformer hos barn, ungdom og voksne, og studenten anvender denne kunnskapen i pasientpleien.

Sentrale tema

- generell onkologi
- ulike kreftformer: årsak, symptomer, diagnostikk, behandling og prognose
- ulike kreftformer hos barn og ungdom
- akutte situasjoner
- behandlingsformer:
 - kirurgi
 - kjemoterapi
 - strålebehandling
 - hormonbehandling

Følger av sykdom og behandling – rehabilitering

Mål

Studenten har kunnskap om ulike kreftformer og ser sammenheng mellom følger av sykdom og behandling i forhold til pasientens situasjon. Studenten har kunnskap om habilitering og rehabilitering og har forståelse for å starte rehabilitering så tidlig som mulig etter at

kreftsykdommen har oppstått. Studenten har innsikt i sosialiseringens betydning for rehabilitering og anvender relevant kunnskap i rehabilitering av kreftpasienter.

Sentrale tema

- seksualitet og endret kroppsbilde
- fatigue
- lymfeødem
- nedsatt immunforsvar
- mentale forandringer
- ernæringsproblemer
- livskvalitet og rehabilitering
- supplerende og alternativ behandling

Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt

Mål

Studenten erkjenner at smerte er en subjektiv og sammensatt opplevelse, forårsaket av fysiske, psykiske, sosiale og/eller åndelige faktorer. Studenten går aktivt inn i behandling av pasientens smerteproblematikk. Studenten har kunnskap om døden i et historisk, kulturelt perspektiv, og anvender denne kunnskapen i tilnærming til problemer og behov hos pasienten, de pårørende, seg selv og medarbeidere. Studenten kan identifisere behov og utfordringer hos den døende pasienten og hans/hennes pårørende og anvende teoretisk og praktisk kunnskap i løsningen av pasientens og de pårørendes behov og utfordringer.

Sentrale tema

- smertebehandling og symptomlindring
- døden i historisk, filosofisk og kulturelt perspektiv
- døden i pasient-, pårørende- og samfunnsperspektiv
- hospicefilosofi - å dø hjemme eller i institusjon
- eutanasi
- sykepleieaspekter ved terminal omsorg

Hovedemne 3 - Kreftsykepleie i samfunnsperspektiv

Forebygging av kreft

Mål

Studenten har innsikt i faktorer knyttet til livsstil, miljø og samfunnsmessige forhold som kan utvikle kreft, og anvender kunnskaper om kreftfremkallende faktorer i forebyggende arbeid.

Sentrale tema

- risikofaktorer
- kreftsykepleiers rolle i forebyggingsarbeidet

Fagutvikling, pedagogikk og ledelse

Mål

Studenten anvender kunnskap om læring og undervisning i utøvelse av sykepleie til pasienten og de pårørende og erkjenner sitt ansvar for at de får nødvendig kunnskap og ferdigheter til å mestre sin livssituasjon med kreft. Studenten underviser medstudenter og medarbeidere i samsvar med pedagogiske prinsipper og tar ansvar for å skape et godt læringsmiljø. Studenten anvender kunnskap om ledelsesformer, lederfunksjon, organisering og administrering av sykehus i utøvelse av sykepleiepraksis. Studenten erkjenner sitt ansvar for at sykepleien blir administrert på en kvalitativ god måte for pasienten, gjennom anvendelse av dokumentasjon i utøvelse av sykepleie.

Sentrale tema

- kompetanse- og fagutvikling
- pedagogikk/metoder for veiledning av pasient, pårørende og kollegaer
- gruppedynamikk - samtalegrupper
- ledelse
- sykepleiedokumentasjon
- evaluering og kvalitetsutvikling

Tverrfaglig samarbeid og nettverksarbeid

Mål

Studenten deltar i og legger til rette for tverrfaglig samarbeid og ser betydningen av å samarbeide med ulike yrkesgrupper/fagpersoner der dette er nødvendig. Studenten kartlegger pasientens nye livssituasjon og sosiale nettverk, og planlegger sykepleien på bakgrunn av denne kunnskapen. Studenten viser ansvar overfor de pårørende og ser betydningen av at de deltar aktivt i pasientens sykdomsforløp.

Sentrale tema

- tverrfaglighet – flerfaglighet
- samarbeid mellom ulike yrkesgrupper og mellom ulike nivå i helsetjenesten
- nettverkets betydning for pasienter med kreft
- barn-, ungdom og voksne pårørendes opplevelser og behov gjennom hele sykdomsforløpet

Prioriteringer og regelverk i helsevesenet

Mål

Studenten har kunnskap om kreftpasientens og hans/hennes families rettigheter i forhold til helse-og omsorgstilbud.

Sentrale tema

- organisering av helse-og omsorgstilbudet til pasienter som har kreft i kommuner, fylker og på landsbasis
- offentlige trygderettigheter og pasientorganisasjoner – lover og regler i helsevesen

6 ARBEIDS- OG STUDIEFORMER

Studiet forutsetter stor grad av egenaktivitet og selvstendighet fra studenten når det gjelder initiativ og engasjement i de teoretiske og praktiske studier.

6.1 Teoretiske studier

Å utvikle forståelse for en kunnskapsbasert praksis der kreftsykepleieren kombinerer klinisk erfaring og ekspertise med best tilgjengelig kunnskap fra forskning, er sentralt i utvikling av funksjonsdyktighet i studiet. Integrasjon mellom teoretisk og praktisk kunnskap vektlegges og står sentralt i valg av læringsformer. I den teoretiske del av studiet vil det bli lagt til rette for læring gjennom arbeids- og studieformer som:

- **forelesninger - dialogpreget undervisning:** ved introduksjon av nytt kunnskapsstoff som kan bidra til utdypning av, eller problematisering av temaer som en forberedelse til studentens videre arbeid med stoffet
- **seminarer og/eller studentundervisning:** for å utvikle studentens faglige selvstendighet og evne til kritisk tenkning
- **rollespill:** for å utfordre tanker, følelser, reaksjoner og vilje til å gå inn i nye og ukjente situasjoner med mulighet for refleksjon individuelt og i gruppe
- **selvstudium:** mellom ukesamlingene (og praksis) forventes det at studenten arbeider selvstendig med litteratur og oppgaver som studiet legger opp til
- **gruppearbeid og problembasert læring (PBL):** for å utvikle relasjonskompetanse og evne til samarbeid med andre, legge til rette for individuell læring og til å vurdere egen rolle i samhandlingen.

PBL er en arbeidsform som kan gi en god kobling mellom teoretisk kunnskap og praktisk yrkeskunnskap. Når PBL anvendes som metode på utvalgte tema/emneområder, vil studentene deles i faste basisgrupper på 5-7 studenter gjennom hele studiet. Basisgruppene skal utarbeide en gruppekontrakt der gruppemedlemmene klargjør hverandres forventninger til hvordan samarbeidet i gruppen skal være.

PBL-arbeidet vurderes gjennom en prosessvurdering, hvor studenter og veileder i basisgruppen vurderer sin egen og gruppens læringsprosess. Utgangspunktet for denne vurderingen er utdanningens og basisgruppens læringsmål for de ulike temaene i utdanningen. Sentralt i denne prosessvurderingen blir:

- gruppekontrakten
- arbeidsprosessen i problembasert læring (de 7.trinn)
- studentens og gruppens ansvar for læringsmiljø
- aktivitet, interesse og forberedthet i gruppen
- evne til å gi og ta imot vurdering
- evne til å korrigere egen og gruppens arbeids- og læringsprosess ut fra vurderingen

Denne prosessvurderingen er viktig i starten på utdanningen, senere gjennomføres den ved behov.

- **Læringsoppgaver (frivillige arbeidsoppgaver og obligatoriske arbeidskrav):** studentene vil få ulike oppgaver knyttet til hovedemne 1, 2 og 3 som til sammen gir en

mulighet og et bilde av studentens utvikling og læring både individuelt og i gruppe (både i teoretiske-og praktiske studier). Arbeid fra problembasert læring og gruppearbeid kan inngå her (jfr. undervisningsplan). Skrivning er i seg selv en viktig læringsstrategi som kan stimulere og strukturere tankene og bidra til refleksjon/spørsmål til lærestoffet. Læringsoppgavene omfatter både frivillige arbeidsoppgaver og obligatoriske arbeidskrav.

- **Veiledning:** den enkelte basisgruppe i PBL-arbeid får tildelt en veileder. Studenten-individuelt eller i gruppe - får tilbud om veiledning og tilbakemelding (skriftlig eller muntlig) på mappearbeid innenfor gitte rammer (jfr. undervisningsplan). Studenten får tilbud om veiledning knyttet til arbeidet med fordypningsoppgaven der en del av veiledningen vil være obligatorisk (jfr.undervisningsplan).

6.2 Praksisstudier

Den enkelte student skal i praksisstudiene ha en hovedansvarlig kontaktsykepleier/praksisveileder. Studenten skal utarbeide en egen praksisavtale som inkluderer egne mål for den enkelte praksisperiode. Veiledningens innhold bestemmes ut ifra fagplanens/undervisningsplanens og studentens egne mål.

Utover mål for de ulike delemner i fagplanen/undervisningsplanen - kan overordnede og generelle mål for praksisstudiene konkretiseres som følger:

- **Studenten skal få øvelse i å anvende kunnskaper**
Studenten skal se etter sammenhenger mellom teoretisk lærestoff og den praktiske virkelighet, og få øvelse i å handle med utgangspunkt i teoretiske og verdimessige begrunnelser. Studentens kontaktsykepleier/praksisveileder vil være en sentral samtalepartner i den praktiske hverdag, og lærer til avtalte veiledningstidspunkt (individuelt eller gruppe-ev. tilknyttet læringsoppgaver).
- **Studenten skal tilegne seg kliniske kunnskaper**
Dette målet bygger på erkjennelsen av at mye viktig sykepleiekunnskap ikke er nedskrevet, men eksisterer som erfaringsbasert og personlig kunnskap hos den enkelte sykepleier i kreftfeltet og i praksisstedets arbeidsfellesskap.
Studenten må lære kreftsykepleie av erfarne sykepleiere/spesialsykepleiere i kreftfeltet som tydeliggjør sin erfaringskunnskap ved å begrunne utførelse, prioriteringer og valg i de kliniske situasjoner hvor han eller hun går sammen med studenten. Veiledningen må bl.a. omfatte det å reflektere over hva som er god kreftsykepleie i praksis. Studenten har selv ansvar for å oppsøke aktuelle læresituasjoner.
- **Studenten skal utvikle ferdigheter**
Studenten skal oppøve ferdigheter både av praktisk, mellommenneskelig og intellektuell karakter (konkretisert gjennom mål/innhold i delemner i fag-/undervisningsplan).
- **Studenten skal oppleve kreftsykepleiens karakter og utfordringer**
Kontakt med gode rollemodeller og erfaring med samarbeid med pasient, pårørende og behandlingsteam er viktige forutsetninger for å utvikle identitet som kreftsykepleier. Studenten skal erfare hvilken personlig kompetanse som er viktig for utøving av god kreftsykepleie.

- **Studenten skal oppøve ansvarlighet**

Praksisstudiene gir studenten mulighet til å oppøve ansvarlighet i reelle situasjoner. Dette er et ansvar som bør tildeles gradvis ut fra studentens kompetansegrunnlag, fra enkle - til mer komplekse praksisutfordringer.

Studentens etiske bevissthet, bevissthet om ansvar for hva som sies og gjøres og hvilke konsekvenser dette har, skal utvikles gjennom praksisstudiene.

Studentene vil få læringsoppgaver (frivillige arbeidsoppgaver og obligatoriske arbeidskrav - jfr. undervisningsplan) i løpet av praksisstudiene som skal danne grunnlag for læring og veiledning i praksis.

7 VURDERINGSORDNINGER

7.1 Innledning

Hensikten med ulike vurderingsformer er å gi student, lærer og utdanningsinstitusjon informasjon om studentens faglige og personlige utvikling og undervisningens kvalitet. Ulike vurderingsformer skal videre fremme at studenten etter gjennomført utdanning har kvalifikasjoner i samsvar med studiets hovedmål.

Vurderingsordningene er utarbeidet med utgangspunkt i:

- Rammeplan og forskrift for Videreutdanning i anestesi, operasjon-, intensiv-, barne- og kreftsykepleie fastsatt 17.november 1999, revidert 01.12.05.
- Lov om Universitet og Høgskoler av 01.04.05 nr. 15.
- Gjeldende Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Valgte vurderingsformer bygger på mål, innhold og arbeidsformer i både teori- og praksisstudier.

7.2 Tilstedeværelse – arbeidskrav – forprøve

- **Obligatorisk tilstedeværelse i teoretiske - og praktiske studier**

Ved fravær over 20 % av timeplanfestet aktivitet kan avdelingen pålegge en student særskilte forprøver (vurdert til bestått) som vilkår for å gå opp til eksamen eller starte praksisstudier. En slik forprøve skal dokumentere at studenten har de nødvendige kunnskaper og ferdigheter for å gå videre i studiet.

Praksisstudiene er obligatorisk med et oppmøte på 30 timer i gjennomsnitt og en studiedag per uke. For at praksisperioden skal kunne godkjennes, må studenten være til stede i minimum 90% av studietiden. Studenten har ansvar for å melde fravær til praksisstedet så snart som mulig. Fravær betraktes som fravær uansett om fraværet skyldes sykdom, permisjon eller annet. Fravær mellom 11 – 20% må taes igjen etter avtale mellom praksissted og høgskole. Fravær over 20% medfører at studenten må gjennomføre hele praksisstudiet på nytt.

- **Obligatoriske arbeidskrav**

I løpet av teori-og praksisstudiene skal studenten gjennomføre ulike obligatoriske arbeidskrav. Arbeidskravene er av faglig-pedagogiske grunner og skal være gjennomført og godkjent i samsvar med studieprogrammets plandokumenter.

- **Individuell teoretisk forprøve i kjemoterapi/hormon-behandling**

Forprøven som skal avlegges og vurderes til bestått før studenten får adgang til de praktiske studiene. Prøven innebærer at studenten skal dokumentere individuelle kunnskaper om kjemoterapi/hormonbehandling og hvilke hensyn som er nødvendig å ta for å administrere og gjennomføre disse behandlingsformene på en forskriftsmessig og faglig tilfredsstillende måte for å ivareta pasientens behov (jfr. mål i undervisningsplan).

7.3 Vurdering av praksisstudiene

Studenten skal utarbeide læringsmål (obligatorisk arbeidskrav) for praksisperioden, som sammen med studiets mål legges til grunn for vurdering av studentens praksisperioder. Målene godkjennes av kontaktsykepleier og praksisveileder/lærer.

Vurdering av studentens innsats i praksisperiodene foregår kontinuerlig. Fortløpende vurdering skal ta hensyn til studentens læreforutsetninger, rammefaktorer i praksis, studiets mål, studentens mål, veiledningens innhold og læresituasjoner.

Praksisstudiene vurderes til bestått/ikke bestått (jfr. evalueringskriterier i undervisningsplan) etter drøftinger mellom kontaktsykepleier, praksisveileder/lærer og student på praksisstedet. Ved uenighet tiltrer den faglige ansvarlige for utdanningen som ekstra sensor.

Det skal utarbeides skriftlig midt- og sluttevaluering for hver praksisperiode. Dersom det oppstår tvil om bestått praksis skal studenten halveis i praksisperioden og senest tre uker før avsluttet praksisperiode, få skriftlig og begrunnet melding om dette. Meldingen skal angi hva studenten ikke mestrer, og hvilke krav som må oppfylles for å bestå praksisstudiene.

Dersom studenten i siste halvdel/de siste tre ukene av praksisperioden viser adferd som åpenbart gir grunnlag for "ikke bestått", kan det gis slik vurdering selv om melding ikke er gitt i henhold til foregående avsnitt (jfr §5 "Praksisvurdering" i "Forskrift om faglig innhold, vurderingsordninger og opptakskrav for videreutdanning i kreftsykepleie" 17. november 1999, revidert 01.12.05).

Studenten må ha bestått praksisstudiene (inkludert aktuelle forprøve) og gjennomført ulike arbeidskrav for å kunne fortsette studiene og levere individuell fordypningsoppgave. Høgskolen kan i særskilte tilfeller, for eksempel ved dokumentert sykdom, gi dispensasjon fra denne bestemmelsen.

7.4 Eksamen

I følge Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Sør- Trøndelag vil eksamen i et emne normalt være en eller flere av følgende eksamenstyper: "skriftlig eksamen, muntlig eksamen, prosessvurdering underveis i emnet, presentasjon av praktisk oppgave, demonstrasjon av individuell ferdighet, bedømmelse av studentarbeider samlet i mapper, prosjektrapport, presentasjon av prosjekt, rapport over laboratoriearbeid eller praksisstudier".

Ved eksamen benyttes bokstavkarakterer fra A til F, der A er beste og E dårligste ståkarakter, mens F gis ved ikke bestått. Vurderingene kan også graderes med karakterene Bestått og Ikke bestått (jf eksamensforskriften § 10).

I studiet skal det avlegges to individuelle eksamener i tillegg til praktiske studier med vurdering.

Eksamen	Tema	Eksamensform	Studiepoeng
1.Eksamen	Kunnskap fra hovedemne 1, 2 og 3	Hjemmeeksamen	17
2.Eksamen	Fordypningsoppgave i kreftsykepleie	Hjemmeeksamen	25
Praksis (12u)	Kunnskap fra hovedemne 1, 2 og 3		18

- **Eksamen nr.1: Hjemmeeksamen**

Den individuelle skriftlige hjemmeeksamen er en prøving av det samlede pensum i emneområdene 1, 2 og 3 før studentene starter i praksis. Det gis graderte bokstavkarakterer fra A til F i tråd med Høgskolens gjeldende eksamensforskrifter, med A som beste karakter og E som dårligste karakter for å bestå eksamen. Karakteren F innebærer at eksamen ikke er bestått.

Eksamen vurderes av en ekstern og en intern sensor. Ekstern sensor skal i tillegg godkjenne eksamensoppgavene i emnet.

- **Eksamen nr.2: Individuell skriftlig fordypningsoppgave**

Praktiske studier samt resultatet fra hjemmeeksamen må være vurdert til ”bestått” før studenten kan levere fordypningsoppgaven.

En beskrivelse av tema til fordypningsoppgaven skal godkjennes av Høgskolen før arbeid med fordypningsoppgaven kan gå videre.

Oppgaven skrives i henhold til retningslinjer for fordypningsoppgaven (jfr.undervisningsplan). Det gis graderte bokstavkarakterer fra A til F i tråd med Høgskolens gjeldende eksamensforskrifter.

Eksamen vurderes av en ekstern og en intern sensor (se § 11 sensur i forskrifter om eksamen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag)

8 LITTERATUR

Pensumlitteraturen er på ca. 4000 sider, hvorav ca.500 sider er selvvalgt litteratur. Litteratur er spesifisert i undervisningsplanen. Høgskolen forbeholder seg rett til endringer av pensumlitteraturen.